

Definice zahradní pedagogiky slovem i obrazem

Zahradní pedagogika je vzdělávání o zahradě v zahradě. Je propojením zahradnické a pedagogické práce. Využívá zahradu s přírodními a látkovými cykly a biologickou rozmanitostí jako prostor pro rozvíjení teoretických znalostí a praktických dovedností. Spojuje zahradnické vzdělávání s výukou přírodovědných a environmentálních témat. Zahradní pedagogika působí na tělesný, duševní a sociální rozvoj dospívajících. Cílí na děti, žáky, studenty a na jejich pedagogy.

Díky bezprostřednímu kontaktu se živočichy a přírodními materiály v zahradě je možné učení se zkušeností a všemi smysly. Účastníkům zahradního vzdělávání je zprostředkována schopnost osvojovat si vědomosti se zvědavostí, s vlastní zodpovědností a aktivně. Pomocí odborných instrukcí a požadavků na reflexi jsou propojovány teoretické vědomosti s praktickými zkušenostmi a dochází k rozvoji odborných i osobních kompetencí. Dosahuje toho prostřednictvím vzdělávacích nabídek, pohybu, kreativity i propojením společného bytí v souladu s přírodou. Zahradní pedagogika posiluje pozitivní vztah dětí a mládeže k přírodě a přispívá významně k rozvoji ekologického povědomí, které cílí na trvalou udržitelnost a chování šetrné ke zdrojům.

Hlavními odbornými tématy zahradní pedagogiky jsou:

- Pěstitelství, sklizeň a zpracování zeleniny, bylin a ovoce, druhová rozmanitost a rozmanitost odrůd kulturních rostlin
- Zahradničení během ročních období, fenologie
- Nemoci rostlin, škůdci a užiteční živočichové, biologická ochrana rostlin
- Prvky přírodní zahrady jako stromy, keře, květnaté louky, suché zídky nebo divoké koutky
- Rozmanitost volně žijících živočichů a rostlin a jejich životních prostor v zahradě
- Význam a ochrana půdy, kompostování a biologické hnojení, látkové cykly v zahradě
- Působení, využití a význam vody v zahradě
- Okrasné rostliny, uspořádání zahrady a zahradní architektura
- Kreativní tvoření s přírodními materiály ze zahrady
- Zažívání zahrady všemi smysly
- Všeobecné porozumění životnímu prostředí a úcta k přírodě

Zahrada jako nástroj pro zahradní pedagogiku je ohraničený, člověkem upravený užitkový, životní a pobytový prostor. Zahradní pedagogové se svojí prací zasazují o větší využití tohoto venkovního prostoru jako přírodní učebny, tzn. výukového a zážitkového prostoru pro všechny, který odpovídá potřebám dětí a mládeže a je možné ho participativně upravit. Jestliže nemá škola žádnou školní zahradu, může částečně jako výukové nástroje využít prvky jako mobilní nádoby s rostlinami pro školní dvory a třídy.

Výuka v zahradě je možná nejen v biologii, ale i v jiných předmětech od češtiny přes fyziku, chemii až po matematiku. Zahrada jako volný prostor může být cenná pro všechny druhy výchov (výtvarnou, hudební, tělesnou) i pro volnočasové aktivity (družina).

Tuto definici naformulovali partneři přeshraničního projektu INTERREG V-A Rakousko-Česká republika EDUGARD ATCZ65 (2016 - 2019). Partneři z ČR a Rakouska chtějí v rámci tohoto projektu informovat veřejnost o tématu využití školních zahrad pro výuku, chtějí si vyměňovat zkušenosti přes hranice a ukotvit zahradní pedagogiku do vzdělávacích struktur.

Obsahově podobné sdělení je i součástí **videa k projektu**, které je ke zhlédnutí zde:

<https://www.youtube.com/watch?v=iCzEiHTz2E>